

บทที่ ๔

วิเคราะห์วิธีการสอนพุทธธรรมของ เชอเกียมตรุงปะ รินโปเช

จากการศึกษาพุทธวิธีการสอนของพระพุทธเจ้าและเทคนิคการสอนในบทที่ ๒ และวิธีการสอนพุทธธรรมของเชอเกียม ตรุงปะในบทที่ ๓ มาแล้วนั้นพบว่ามีลักษณะและรูปแบบที่คล้ายกับพระพุทธเจ้าและเชอเกียม ตรุงปะยังได้เพิ่มเทคนิควิธีการสอนพุทธธรรมตามแบบฉบับนิยายวัชรยานสายญิงมาและกาควิและได้ประยุกต์วิธีการสอนพุทธธรรมให้เข้ากับยุคสมัยใหม่เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการเผยแผ่พุทธธรรมในดินแดนตะวันตกที่กำลังเป็นที่สนใจในยุค ๗๐ และเพื่อเป็นการหว่านเมล็ดพันธุ์แห่งปัญญาลงในดินแดนโลกตะวันตก

๔.๑ วิธีการสอนพุทธธรรมบนวิถีชีวิตฆราวาส

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในครั้งพุทธกาลนั้นเริ่มพระพุทธเจ้าทรงเผยแผ่ศาสนาโดยส่งพระพุทธสาวกไปประกาศศาสนา ก่อนเพราะผู้คนในชมพูทวีปยังไม่รู้จักศาสนาพุทธยังคงใช้วิถีชีวิตบนพื้นฐานของความเชื่อแบบเดิม หลักจากที่พุทธศาสนาได้เริ่มมีผู้หันมานับถือมากขึ้นตั้งแต่ประชาชนธรรมดาไปจนถึงพระราชามหากษัตริย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสว่าผู้ที่ช่วยหมุนกงล้อพระธรรมจักรคือเหล่าพุทธบริษัทสี่ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ที่จะเป็นผู้ที่สืบทอดและบำรุงพระพุทธศาสนา แนวคิดเรื่องการสอนธรรมบนวิถีของฆราวาสมีรากฐานความคิดมีจากนิยายมหายานที่เปิดโอกาสให้ฆราวาสได้มีส่วนสำคัญในการเผยแผ่พระศาสนา แม้กระทั่งนิยายวัชรยานก็มีโยคีผู้มีชื่อเสียงในการสอนธรรมคือท่านมิลาเรปะมีลีลาในการแสดงธรรมของท่านมีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนผู้ใด ธรรมบรรยายที่หลังไหลออกจากการบรรลุธรรมของท่าน มิลาเรปะ มีลักษณะแห่งการอุปมาเปรียบเปรยกับธรรมชาติรอบๆ ตัวด้วยอรรถอันวิจิตรพิสดาร ก่อให้เกิดแนวทางอันพิเศษที่จะปฏิบัติบำเพ็ญตาม ท่านมิลาเรปะ แตกต่างจากพระภิกษุรูปอื่นซึ่งเป็นผู้นำทางศาสนาในยุคนั้น ท่านไม่ยุ่งเกี่ยวกับงานก่อสร้างถาวรวัตถุ ท่านไม่รวมกลุ่มกับใคร เพื่อเน้นลัทธิในกายใดๆ ท่านชอบใช้ชีวิตที่โดดเดี่ยวอยู่ในป่าเขาโดยไม่ติดยึดสถานที่ ท่านออกจาริกธุดงค์ไปพบกับผู้คนโดยไม่มีข้อกำหนดว่าจะเป็นที่สถานที่เช่นไร เพื่อแสดงธรรมตามแบบฉบับของท่าน ไม่มีการท่องบ่นสวดมนต์อันเป็นรูปแบบที่กระทำกันทั่วไป ท่านจะชักนำผู้คนให้เริ่มปฏิบัติธรรมในทันทีทันใด โดยไม่รังเกียจการศึกษาจากคำรับตำรามากมายเหมือนที่นิยมทำกันในหมู่ภิกษุผู้คงแก่เรียน ประสบการณ์เรียนรู้สภาวะธรรมจริงที่เกิดขึ้นในจิตใจเป็นสิ่งที่ท่านได้แนะนำต่อพุทธศาสนิกชนให้พากเพียรปฏิบัติ ท่าน มิลาเรปะ ไม่ได้

ยอมรับว่าพุทธศาสนิกาย เถรวาท มหายาน หรือวัชรยาน อย่างใดอย่างหนึ่งถูกต้องมากกว่ากัน แต่ท่านจะมุ่งตรงไปที่ปรากฏการณ์ทั้งหลายทั้งปวง เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเดินลัดตรงไปสู่ความสิ้นกิเลส ความสิ้นอุปาทานยึดมั่นถือมั่นในบรรดาสรรพสิ่งโดยสิ้นเชิง แนวคิดเรื่องการให้เข้ากับยุคสมัยเริ่มมีเค้าตั้งแต่ที่ ตรุงปะได้ไปศึกษาอยู่ที่อังกฤษโดยตรุงปะมีความคิดที่ว่าจะทำอย่างไรที่จะทำให้ชาวตะวันตกหันมานับถือพุทธศาสนาโดยไม่ยึดติดกับวิถีชีวิตแบบทิเบตมากกว่าพระธรรมคำสอน ภายหลังจากประสบอุบัติเหตุ เชอเกียม ตรุงปะได้สืบทอดจากการครองสมณะเพศเขามองว่าการสวมจีวรพระคืออุปสรรคอย่างหนึ่งในการสอนธรรมะของเขาต่อชาวตะวันตก เพราะชาวตะวันตกสับสนและเข้าใจว่าจีวรพระคือภาพลักษณ์อันบริสุทธ์ทางจิตวิญญาณ ทั้งๆ ที่คำสอนของตรุงปะพยายามเน้นเรื่องของประสบการณ์มากกว่า ดังนั้น ตรุงปะเลือกที่จะใช้ชีวิตบิณฑบาตของฆราวาสในการสอนพุทธธรรมในโลกตะวันตก เชอเกียม ตรุงปะอาจดูทันสมัยมาก และวิธีการสอนของท่านก็ดูจะทันสมัยเช่นกัน ท่านทิ้งรูปแบบภายนอกที่เป็นสัญลักษณ์ของพระทิเบตอย่างสิ้นเชิง ท่านดื่มวิสกี้ สูบบุหรี่ และสวมเสื้อผ้าของชาวตะวันตก ท่านเป็นคนตรงไปตรงมา มักจะใช้ถ้อยคำแสบๆ และไม่สนใจดีต่อธรรมเนียมของครูทุกๆ ไปแต่สิ่งที่ท่านไม่เคยลืมคือสังฆกรรม เพราะเชอเกียม ตรุงปะเป็นอาจารย์ที่รักษาจารีตดั้งเดิมมากที่สุดในบรรดาครูทิเบตทั้งหลายไว้เป็นอย่างดี คำว่าจารีต ในที่นี้ต้องเข้าใจให้ชัดเจนว่าหมายถึงจารีตที่มีมาจากหลักธรรมดั้งเดิมมันไม่ใช่การรักษาอดีตเพื่อความเป็นอดีต ดังที่ตรุงปะอธิบายแบบตลกกว่า จารีตไม่ได้หมายถึงการสวมใส่ชุดพิธีกรรมและบรรเลงเพลงทางศาสนา หรือการรำรำซากินี หมุนวนไปรอบๆ อะไรทำนองนั้น หากจารีตคือ ความมั่นคงสัจย์เชื่อถือคำสั่งสอนที่ได้รับมา และต่อบุรณภาพของเราเอง จากทัศนะนี้ จารีตก็คือการตื่นขึ้นและเปิดเผยออกคือการเปิดกว้างต้อนรับ ทว่าในขณะที่เดียวกันก็คือรั้นยืนกรานยิ่ง ดังนั้น การยึดถือตามจารีตที่แท้จริงจึงเป็นเรื่องของจิตที่บริสุทธิ์ ไม่ใช่เรื่องของอนุรักษนิยม มันเป็นเรื่องเดียวกับอิสรภาพคือการหวนกลับสู่หลักธรรมซึ่งอยู่เหนือแบบแผนประเพณีใดการแยกความแตกต่างระหว่างความหมายทั้งสองของคำว่า จารีต มีความหมายสำคัญโดยรากฐานเลยทีเดียว เพราะมันทำให้เราเข้าใจงานทั้งหมดของเชอเกียม ตรุงปะ ว่าท่านได้พยายามที่จะปลดปล่อยคำสอนตั้งแต่วลีแรก ให้เป็นอิสระจากปลักตรึงของอุปนิสัย ธรรมเนียม และอรรถกถาต่างๆ และจากความคุ้นเคยทั้งหลายเหล่า เชอเกียม ตรุงปะได้แสดงธรรมแนวใหม่อยู่ก็จริง แต่ยังยึดมั่นต่อจารีตเดิมอย่างเหนียวแน่นอย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งนี้ก็ไปกันได้เพราะ หลักธรรม ไม่ได้อิงอยู่กับอดีตกาล หากอยู่คู่กับปัจจุบันขณะตลอดเวลา พระพุทธเจ้าจะอยู่ที่ใดเล่านอกจากที่นี่ ในโลกนี้ ณ ปัจจุบัน ตรุงปะกล่าวว่า การศึกษาพระพุทธศาสนาในตะวันตกนั้นในช่วงเริ่มต้น จะยังไม่มีอิทธิพลกว้างไกลมากนักและมักจะจำกัดอยู่ในกลุ่มชาวพุทธแถบเอเชียที่ได้อพยพเข้าไปตั้งรกรากในอเมริกาและยุโรปเป็นส่วนใหญ่ โดยใช้วัดเป็นแหล่งนัดพบปะและประกอบพิธีกรรมทางศาสนา อีกทั้งวัดยังได้เป็นศูนย์รวมวัฒนธรรม วิถีชีวิตแบบเอเชียในต่างแดน นอกจากนี้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนายัง

เป็นปรัชญาชีวิตที่มีความลึกซึ้ง ให้โลกทัศน์ ชีวทัศน์ ส่วนกลุ่มชาวพุทธที่เป็นชาวยุโรปบางท่านบางกลุ่มก็ได้มองเห็นความสำคัญของหลักคำสอนทางพุทธศาสนาก็ได้นำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และเรียนรู้วิชาการทางพระพุทธศาสนาแล้วเกิดศรัทธาจึงละทิ้งศาสนาเดิมที่ตนเองเคยนับถือและได้หันมานับถือพระพุทธศาสนาและได้เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตมาเป็นชาวพุทธ อาจกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาในดินแดนตะวันตกได้มีอิทธิพลด้านแนวความคิด ด้านหลักการดำเนินชีวิต และด้านหลักปฏิบัติขัดเกลา ด้านการศึกษา ด้านสังคม และวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้ว่าชาวตะวันตกที่มีความสนใจและได้ศึกษาเรียนรู้ทำให้เกิดองค์การทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ขึ้นโดยเริ่มต้นจากสถาบันทางการศึกษา คือ พระพุทธศาสนาในตะวันตกได้เริ่มต้นจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ได้บรรจุวิชาการด้านตะวันออก และหลังจากนั้นก็ได้นักคิดนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาขึ้นและมีความศรัทธา เช่น บางท่านก็ได้ออกบวชเป็นพระภิกษุ บางท่านก็เขียนหนังสือ แปลคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา แล้วก็ได้ขยายตัวขึ้นเป็นกลุ่ม องค์กร และเป็นที่สังเกตได้ว่าจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนไหวของพระพุทธศาสนาที่ได้เข้าไปยังตะวันตกได้ต่างกับยุคโบราณ ที่ไม่ได้พึ่งพาคณะสงฆ์เป็นผู้บุกเบิกในช่วงต้น แต่เกิดจากการความสนใจในพระพุทธศาสนาของชาวตะวันตกเอง แล้วต่อมาคณะสงฆ์ก็จึงได้เข้ามารับช่วงต่อเติมให้พระพุทธศาสนาในตะวันตกได้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จนในปัจจุบันได้มีชาวตะวันตกหันมานับถือพระพุทธศาสนามากขึ้นเรื่อยๆ มีทั้งที่เป็น พระภิกษุ อุบาสก อุบาสิกา เช่น ที่ประเทศอังกฤษ จากการรายงานในวารสารทางสายกลางของสมาคมลอนดอนได้ระบุว่า ได้มีสมาคมองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาจัดอยู่ในประเทศอังกฤษประมาณ ๓๐ แห่งทั่วประเทศ เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่ประเทศเยอรมันในปัจจุบันก็มีผู้ที่ศึกษาและนับถือพระพุทธศาสนาในส่วนของเนื้อหา โดยเฉพาะด้านปรัชญาพุทธ และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน มากกว่าสนใจในด้านรูปแบบและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ตรงนี้เองที่เป็นจุดสำคัญที่ทำให้พระพุทธศาสนาเป็นที่แพร่หลายในตะวันตกเพราะเป็นศาสนาแห่งการใช้ปัญญาและการใช้เหตุผล

ดังนั้นขอเชิญ ตรงปะได้มองเห็นความสำคัญของการเข้าถึงพุทธศาสนาอย่างแท้จริงโดยไม่ต้องเน้นเรื่องพิธีกรรมทางศาสนาอันเป็นตัวปิดกั้นสังขารที่แท้จริง ท่านจึงมีแนวคิดที่จะสอนชาวตะวันตกให้ได้สัมผัสกับพุทธธรรมอย่างเปิดกว้างและยอมศิโรราบท่านได้ปฏิเสธรูปแบบทางศาสนาของตนเอง แต่ได้ยึดหลักการของพุทธศาสนาไว้คงเดิมและท่านยังได้นำศาสตร์ของพระพุทธศาสนานิกายต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการสอนของท่านอีกด้วยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ที่กำลังเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาให้เข้าถึงแก่นแท้ของพุทธศาสนาที่เน้นในเรื่องของการปฏิบัติในมรรคาที่ถูกต้องและนำประสบการณ์ที่ได้ปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในชีวิตเพื่อให้ถึงความสงบและความ เป็นชาวพุทธอย่างแท้จริง

๔.๒ วิธีการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย

ในด้านวิธีการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย เชอเกียม ตรุงปะมีวิธีการเข้าหาและสื่อสารกับพวกฮิปปีโดยตรงด้วยการพูดคุยด้วยภาษาเดียวกันกับพวกคนหนุ่มสาวพวกฮิปปีในยุคนั้น เช่นการแต่งตัวตามสบายเหมือนอย่างพวกเขาแถมยังร่วมดื่มวงเหล้าเสพยากับคนพวกนั้นอีกด้วย ตรุงปะกินอาหารแบบเดียวกันอย่างพวกเขาและยังหลับนอนใต้หลังคาเดียวกัน และในบางครั้งยังไม่มีพูกนอนด้วยซ้ำ ทั้งนี้ก็เพราะตรุงปะไม่ต้องการถูกมองว่าเป็นอาจารย์ผู้ส่งอยู่บนแท่นบูชา เชอเกียม ตรุงปะอยากให้พวกเขามองว่าท่านเป็นคนคนหนึ่งที่ใช้หาผู้กมิตร์เข้าถึงตัวได้ง่ายเพราะในตอนนั้นพุทธศาสนาสายทิเบตยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักกันมากนักในโลกตะวันตก และการที่ตรุงปะทำตัวแบบนี้ก็เพื่อให้คนได้ละทิ้งภาพนักบวชลามะในชุดเครื่องทรงที่ดูแปลกตาของทางตะวันออก วิธีการเช่นนี้ก็เพื่อที่จะทำตัวเนียนเป็นเนื้อเดียวกันกับแบบพวกเขา มีอยู่ครั้งหนึ่งเมื่อ เชอเกียม ตรุงปะและไดอาน่า พีบัส มุกโป ในตอนที่ทั้งได้ย้ายมาอยู่ในอเมริกาใหม่ มีอยู่วันหนึ่งได้มีฮิปปีหนุ่มชาวอเมริกันคนหนึ่งแต่งตัวแบบชาวอินเดียนมาที่บ้าน เขาได้เดินขึ้นไปบนบ้านและเห็นเชอเกียม ตรุงปะ แล้วเขาก็พูดว่า เขาเดินทางมาไกลเพื่อที่จะมาพบคุณ ท่านอยู่หรือเปล่าครับ แล้วตรุงปะก็พูดตอบไปว่าสงสัยคุณคงมาผิดบ้านมั้ง หลังจากนั้นหนุ่มอเมริกันก็เดินลงมาด้วยความผิดหวัง แต่ไดอาน่า ได้แนะนำให้อธิปปีหนุ่มคนนั้นกลับขึ้นไปใหม่และคิดดูอีกครั้ง ถึงตอนนี้ใครจะไปคิดว่าชายที่อายุในวัยสามสิบเอ็ดผู้นี้ ที่มุ่งทางเกนยีนส์ ใส่เสื้อยืดควายบอยสีฉูดฉาด ปลดกระดุมเม็ดบนหยาอย่างนั้นจะมาเป็นผู้ได้แถมยังสุขบุรีจิวิวิสก็อีกด้วย รูปลักษณ์ภายนอกแบบนี้อาจจะไม่เหมือนครูผู้ชี้ทางจิตวิญญาณทั่วๆ ไปชนิดที่ว่าไม่น่าจะเป็นไปได้เลยทีเดียว การปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยเป็นวิธีการที่ประสบความสำเร็จมาแล้วในครั้งสมัยพุทธกาล ภายหลังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้และได้ออกเผยแผ่พุทธธรรมโดยเริ่มต้นที่ผู้นำศาสนาด้วยการเสด็จไปโปรดปัญจวัคคีย์ผู้ที่คงแก่เรียนเพราะมีจิตใจที่มุ่งมั่นที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความปรารถนาที่จะบรรลุธรรมตามพระพุทธองค์จนประสบความสำเร็จตาม ภายหลังจากนั้นก็ได้ออกไปโปรดชน ๓ พี่น้อง ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์ชาไฟและเป็นที่เคารพนับถือของพระเจ้าพิมพิสารและประชาชนชาวแคว้นมคธ และนอกจากนี้พระพุทธองค์ยังทรงไปโปรดเหล่าผู้นำทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อสังคมและประเทศชาติจะเห็นได้ว่าวิธีการเผยแผ่ธรรมะโดยการเข้าหาหัวหน้าที่เป็นผู้นำทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจเช่นนี้นับเป็นวิธีการที่มีความชาญฉลาดและแยบยลเป็นอย่างมาก เมื่อคนเหล่านี้นับถือศาสนาใด ผู้คนในสังคมนั้นก็มักจะนับถือตามไปด้วย วิธีการเช่นนี้เชอเกียม ตรุงปะ ก็ได้นำมาประยุกต์ใช้ในช่วงที่ย้ายมาอยู่อเมริกา เพราะเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมในนั้นและในช่วงนั้น ขบวนการฮิปปีก็เป็นที่แพร่หลายในอเมริกาและมีบทบาททางสังคมมาก ในปีแรกๆ ตรุงปะวางตนเป็นคนธรรมดาสามัญมากท่านพบปะผู้คนด้วยท่าทีที่ตรงไปตรงมาอย่างมากที่สุด และกิจกรรมหลักอีกอย่างหนึ่งที่มาพร้อมกับการเทศนาคือ การเข้าหาพูดคุยโดยตรงกับคนที่ต้องการจะพบท่านเป็นการ

แลกเปลี่ยนอย่างเป็นกันเอง รับประทานอาหารร่วมกัน ร่วมงานปาร์ตี้ และเข้าหาผู้คนในสมัยนั้น โดยตรงปะมักจะหยุดพักผู้คนบนท้องถนนและพร้อมกับถามพวกเขาว่าเคยได้ยินเรื่องการทำสมาธิหรือพุทธศาสนาหรือไม่ และถ้ามีใครถามคำถามท่าน ท่านจะรีบตอบทันที แล้วแนะนำวิธีการฝึกสมาธิพร้อมกับแจกหนังสือ ภาวนาคือชีวิต สิ่งที่เซอเกียม ตรงปะได้ทำลงไปแล้วนั้นเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ในเชิงประจักษ์และเป็นรูปธรรม มันเป็นแนวทางการสอนพุทธธรรมแบบใหม่ที่ปรับตัวให้เข้ากับจริตของคนในสังคมนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดเหมือนดังที่พระพุทธเจ้าได้ประยุกต์หลักการเผยแผ่พุทธธรรมให้เข้ากับบริบทของสังคม

๔.๓ วิธีสอนแบบนักปฏิรูป

เนื่องจากเซอเกียม ตรงปะเข้าถึงหลักธรรมของทุกศาสนา ตรงปะจึงเป็นธรรมาจารย์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งหลวงในประวัติศาสตร์ ในแง่ที่ผลงานของตรงปะเป็นการปฏิรูปตีความพุทธธรรมทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าตรงปะจะนำเสนอสิ่งใหม่ และแตกต่างจากจารีตเดิม แต่เนื่องด้วยคำสอนของท่านเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับหลักธรรมอันเป็นต้นกำเนิดของพุทธศาสนา การวางรากฐานที่อิงหลักพุทธธรรมแต่แรกเริ่มนี้ต้องอาศัยการปฏิรูปอย่างแท้จริง นักปรัชญาอย่างฟรอนซ์ว็ส เฟติเยร์ เคยกล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิรูปว่า ทุกอย่างที่คุณเหมือนจะเป็นมรดกที่มั่นคงที่สุดจากอดีตสำหรับเรา และเป็นสิ่งที่ไม่บังควรจะ “ทำใหม่” เราควรจะเคารพสิ่งดั้งเดิมที่เป็นของเราโดยแท้ ในความหมายของชาวพุทธอาจพูดได้ว่า สิ่งเดิมแท้คือรากเหง้าแห่งสภาวะธรรมทั้งปวง อันเป็นแก่นแท้ของสรรพสิ่ง โดยปกติคนเรามักจะธำรงรักษามันไว้ ส่วนผู้ที่ต้องการจะปฏิรูปก็จะทำลายมันลง แต่ี่เป็นความคิดที่ออกจตรงไปตามที่ มาร์ติน ไฮเดกเกอร์เคยพูดว่า จุดเริ่มต้นดั้งเดิมไม่อาจจะได้รับการปกป้อง หรือแม้แต่เข้าถึงด้วยพวกอนุรักษนิยม มีเพียงสิ่งที่คนเหล่านั้นได้ทำให้บังเกิดขึ้นแล้ว จึงอาจก่อเกิดเป็นอุดมคติพูดอีกอย่างคือพวกนักอนุรักษนิยมได้แต่ตั้งหน้าตั้งตารักษาสิ่งนั้นไว้ เพียงเพราะว่ามันเคยเป็นมาอย่างนั้น โดยมีได้คำนึงถึงคุณค่าที่แท้จริงของมันเลย วิธีการสอนพุทธธรรมแบบนักปฏิรูปของตรงปะนี้ ในครั้งสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าก็ได้เคยทรงใช้มาแล้วเพราะศาสนาพุทธเกิดขึ้นในท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมและลัทธิความเชื่อต่างๆ โดยเฉพาะศาสนาพราหมณ์จึงทำให้พระพุทธองค์ต้องมีความเกี่ยวข้องกับถ้อยคำความเชื่อทางศาสนา แต่ด้วยความมุ่งมั่นที่จะประกาศพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงอย่างรวดเร็ว จึงไม่ทรงลังเลคำสอนหรือถ้อยคำของศาสนาอื่นโดยทันที แต่จะพยายามทำให้กลมกลืนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่รู้ตัวหรือบางทีก็ใช้วิธีการโอนอ่อนผ่อนตาม คำสอนใดที่ถูกต้องและดีงามพระพุทธองค์ก็ทรงรับรองว่าถูกต้องดีงามเป็นของสากลธรรมชาติโดยแท้ ส่วนคำสอนใดที่ยังไม่ดีพระพุทธองค์ก็ทรงปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างมีเหตุผล จะเห็นได้ว่านี่คือการสอนพุทธธรรมแบบนักปฏิรูปโดยแท้ เซอเกียม ตรงปะมีความทันสมัยอย่างถึงที่สุดที่จะเผยแผ่พุทธธรรมโดยการทำ

ให้มีการปฏิรูปวิธีการสอนพุทธธรรมให้สอดคล้องกับสังคมในตะวันตก ตรงปะได้คิดค้นการตีความพุทธศาสนาขึ้นมาใหม่ การตีความ ในที่นี้หมายถึงการนำมาตีความใหม่เพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ ดังนั้นเชอเกียม ตรงปะจึงได้มีแนวคิดที่จะตั้งสถาบันการเรียนรู้ทางพุทธศาสนาที่สามารถสื่อพุทธธรรมในรูปแบบที่ผ่านการปฏิรูปให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ตรงปะจะทำทุกวิถีทางอย่างสุดความสามารถ เพื่อที่จะถ่ายทอดพุทธธรรมให้พวกท่านได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ว่าธรรมะทุกข้อที่ผมให้ไปนั้น คือสิ่งที่ท่านต้องนำไปปฏิบัติเป็นประสบการณ์ของตนเองนั่นคือ สามารถที่จะนำไปใช้กับสิ่งที่ท่านได้ประสบการณ้อย่างแท้จริง ในเรื่องการสร้างสถาบันนาโรปะ เริ่มจากการเป็นโรงเรียนภาคฤดูร้อน โดยศิษย์กลุ่มหนึ่งได้เห็นท่านทำงานอย่างไม่เหน็ดเหนื่อยเป็นเวลาหลายเดือนเพื่อเตรียมการศึกษาในภาคเรียนแรก ตอนแรกพวกเขาได้คาดการณ์ว่าจะมีคนมาเรียนแค่สองสามร้อยคนแต่ก่อนเปิดการเรียนเพียงไม่กี่เดือนก็มีคนมาเรียนถึงหนึ่งพันแปดร้อยคน แนวคิดของสถาบันนาโรปะคือ การศึกษาความรู้ด้วยจิตที่เปิดกว้างบนพื้นฐานของการละวางอัตตา และปราศจากการยึดติดวัตถุนิยมทางศาสนา ดังนั้นการเรียนไม่อาจจะแยกจากการอบรมจิต ในปี ๑๙๘๐ ที่สถาบันนาโรปะ ได้มีภาควิชาในระดับปริญญาตรีให้เลือกอยู่ถึง ๕ สาขา คือ พุทธศาสตร์ จิตวิทยาแนวพุทธและตะวันตก นาฏศิลป์ การละคร และกวีนิพนธ์และมีเรียนในระดับชั้นปริญญาโท ๒ สาขา คือ พุทธศาสตร์และจิตวิทยา

โดยทั้งนี้สถาบันนาโรปะไม่ใช่เป็นองค์กรทางศาสนาของนิกายใด และไม่ใช่แม้แต่จะเป็นมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาในแบบอย่างที่มีการตั้งมหาวิทยาลัยแบบคริสต์ขึ้นเพื่อสอนเทววิทยา เพื่อที่จบออกไปแล้วไปเป็นนักสอนศาสนา ตรงปะต้องการให้สถาบันนาโรปะเป็นสถานที่ที่เป็นที่ศึกษาถึงปัญญาญาณของศาสนาต่างๆ โดยพื้นฐานแล้ว ตรงปะไม่ได้ถือว่าพระพุทธศาสนาเป็นหลักปรีดิ์ธรรมที่ต้องเล่าเรียน พุทธไม่ได้เป็นทั้งศาสนาหรือปรัชญา แต่เป็นวิถีชีวิตแท้ๆ ที่เอื้อให้เราค้นพบรากเหง้าของวัฒนธรรมและหัวใจของตนเองดังนั้นที่นี้จึงมีวิชาที่หลากหลายให้เรียน เช่น ศิลปะ กวีนิพนธ์ การร่ายรำ จิตวิทยา พุทธศาสตร์ และศาสนาหลักๆ ในโลก

๔.๔ วิธีการสอนพุทธธรรมโดยบทบาทของศิลปิน

ในการสอนพุทธธรรมในรูปแบบของศิลปินเชอเกียม ตรงปะได้เขียนบทละครและกำกับด้วยตัวเองมาตั้งแต่ต้นทศวรรษ ๑๙๗๐ ในบริบทของการฟื้นฟูทางศิลปะในยุคนั้น ซึ่งเป็นไปอย่างเข้มข้น ผลงานเหล่านี้ทำให้ท่านสามารถนำเสนอประสบการณ์ของความรู้แจ้งโดยไม่ต้องอาศัยคำอธิบายใดๆ บทละครสามเรื่องสำคัญที่ท่านได้ประพันธ์ไว้ได้แก่ ปรัชญา Water Festival และ Kingdom of Philosophy ตามมาด้วยบทละครสั้นๆ อย่าง Sand Castles และ Proclamation ปรัชญา หมายถึง “ปัญญาซึ่งมองเห็นสิ่งต่างๆตามที่มันเป็น” เป็นบทละครที่นำมาจากบทสวดมนต์ในปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตร อันเป็นพระสูตรที่สำคัญยิ่ง การแสดงตามบทละครนี้ประยุกต์มาจาก

พิธีกรรมในพระคัมภีร์(หรือบทสวดนา) ทั่วไปๆ การที่จะสร้างที่ว่างอันศักดิ์สิทธิ์ขึ้นนั้น เราต้องขับไล่จิตที่เป็นอกุศลอันเป็นเหตุแห่งความฟุ้งซ่านที่เกิดขึ้นในตัวเราและโลกออกไปให้หมด ในละครเรื่องนี้เราจะเห็นบุคลิกเฉพาะตัวของตรุงปะที่ผสมผสานอยู่ด้วย ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ขัน ความดุดัน และความเด็ดขาดชัดเจนที่มุ่งจะถ่ายทอดบุญคุณและอนัตตลักษณะออกมาสู่ภายนอก จะเห็นได้ว่าเชอเกียม ตรุงปะยังมีความสามารถที่จะถ่ายทอดพุทธธรรมออกมาในรูปแบบของการทำละครในปี ๑๙๘๐ ตรุงปะเขียนบทละครเรื่อง Proclamation คราวนี้ท่านหันกลับมาใช้รูปแบบละครเชิงพุทธศาสนา เหมือนกับละครเรื่อง ปรัชญา โดยไม่มีบทเสียดสีเหน็บแนมแต่อย่างใด ถือเป็นโอกาสในการฉลองความสามัคคีของชุมชนด้วย ละครเรื่องนี้ใช้รูปแบบของพิธีกรรมทางศาสนาที่ประกาศถึงชัยชนะเหนืออัสตานา และอัญเชิญดราละ (พลังแห่งเทพประจำธาตุต่างๆ) มาใช้ในพิธีอันเป็นมงคลครั้งนี้ด้วย นับเป็นการนำพิธีร้ายราทางศาสนากลับมาใช้ในพิธีสำคัญด้วยรูปแบบที่เรียบง่ายกว่าเดิมจะได้สื่อถึงการเข้าถึงสมาธิโดยพิธีการร้ายราทางศาสนาในแบบเฉพาะนิกายวัชรยานด้วยวิธีการที่เรียบง่ายและเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ที่เข้ามาชม

การถ่ายภาพและการสร้างภาพยนตร์

ในด้านการถ่ายภาพและการสร้างภาพยนตร์ ตรุงปะมีความสนใจในเรื่องการถ่ายภาพตั้งแต่อายุที่สิบแปด ท่านมีห้องมืดในห้องสมุดที่วัดเซอร์มิง ดินแดนที่ท่านอยู่นั้นห่างไกลความเจริญ บางครั้งต้องรอถึงหกเดือนกว่าจะได้สารเคมีสำหรับล้างรูปมาใช้ แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้ท่านหมดความกระตือรือร้นในเรื่องนี้แต่อย่างใด ท่านจึงสามารถบันทึกภาพของครูเก็บไว้ได้เมื่อมาอยู่อเมริกา ตรุงปะทุ่มเทกับศิลปะนี้ได้อย่างเต็มที่ ชาวตะวันตกจึงมีโอกาสนับชมผลงานภาพถ่ายของท่าน อาจจะมากกว่างานด้านศิลปะการเขียนอักษรทิเบตหรือการจัดดอกไม้แบบอิคบานะด้วย เพราะเทคโนโลยีการถ่ายภาพเป็นของคุ้นเคยกับโลกตะวันตกอยู่แล้ว ตรุงปะเชื่อว่าธรรมชาติของภาพถ่ายเป็นศิลปะที่คมชัดและเที่ยงตรง ท่านจึงพยายามแสดงให้เห็นแง่มุมนี้ในภาพที่ท่านถ่าย ภาพเหล่านั้นไม่มีทั้งความซับซ้อนหรือเรื่องราวในนั้น ตรุงปะไม่มีเรื่องราวใดหรือแนวโน้มที่ชอบถ่ายเป็นพิเศษสำหรับท่านแล้วการถ่ายภาพคือประสบการณ์อันเที่ยงตรงคมชัดยิ่ง ตัวอย่างเช่นเวลาที่ท่านถ่ายภาพใบหญ้า ใบหญ้าแต่ละใบจะปรากฏอย่างที่มันเป็น

กวีนิพนธ์

ในเรื่องของการสอนโทหะกับไฮกุ เชอเกียม ตรุงปะเขียนกวีนิพนธ์และอักษรศิลป์อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะกวีนิพนธ์เป็นสิ่งที่ท่านโปรดปรานมาตั้งแต่วัยเยาว์ที่อินเดียมีการขับโคลกที่เขาเรียกกันว่าโทหะ โคลกเหล่านี้กล่าวถึงประสบการณ์อันล้ำลึกซึ่งแสดงถึงการบรรลุธรรม โทหะเป็นโคลกที่ซับซ้อนขึ้นมาสดๆในพิธีคนจักร ซึ่งเป็นพิธีเฉลิมฉลองในมงคลวารที่โยคีเหล่านี้จัดขึ้น การขับโคลกนั้นเป็นส่วนหนึ่งของตันตรศาสนา ซึ่งตันหา ผัสสะ และอายตนะจะกลับกลายเป็นการเฉลิมฉลองเมื่อผู้ปฏิบัติได้ระลึกถึงธรรมชาติอันศักดิ์สิทธิ์ มารปะครูผู้ยิ่งใหญ่ได้้นำการขับโคลกนี้มาสอน

ศิษย์ในทิเบต ศิษย์คนสำคัญคือมิลาเรปะได้รับการยอมรับว่าเป็นเลิศในการขับโคลงนี้ ผู้ปฏิบัติจากทุกนิกายในทิเบตย่อมรู้จักร้อยพันธรรมคิตาของมิลาเรปะจนขึ้นใจ ตอนที่ตรงปะยังเรียนอยู่กับอาจารย์จัมกอน คองตรูล ครูของท่านนั้น ก็ได้ศึกษาโคลงนี้และเขียนขึ้นเป็นอันมาก แล้วนำไปให้อาจารย์ดู ครั้งหนึ่งตรงปะถามความเห็นของอาจารย์จัมกอน คองตรูล ท่านบอกว่าโคลงเหล่านั้นจงใจเขียนมากเกินไป จึงแสดงให้ดูด้วยการเขียนบทวิคนละบรรทัด จัมกอน คองตรูล เขียนบรรทัดหนึ่งตรงปะเขียนต่ออีกบรรทัดหนึ่งอย่างตั้งใจ ใช้เวลาอยู่ประมาณสามชั่วโมง เมื่อแต่งจนจบ จัมกอน คองตรูลนำมาอ่านออกเสียง ปรากฏว่ามันเหมือนกับท่านเป็นผู้แต่งเองทั้งหมด ตรงปะฝึกฝนการประพันธ์บทกวีอย่างกระตือรือร้น ตรงปะยังเรียนการเขียนบทกวีแบบญี่ปุ่นในช่วงที่ท่านพำนักอยู่ในประเทศอินเดียอีกด้วย ที่ท่านชอบมากคือบทกวีไฮกุ ซึ่งเป็นบทกวีสั้นๆ สามบรรทัด แต่ละบรรทัดมีห้า, เจ็ด และห้าพยางค์ ซึ่งต่อมาได้ให้นักศึกษาฝึกแต่งไฮกุอยู่เสมอ การประพันธ์บทกวีไฮกุมีหลักการอยู่สามประการที่ตรงปะยึดถือ คือเริ่มต้นจากความคิดในแวบแรก ซึ่งจะเป็นแนวทางของบทกวีนั้นทั้งหมด บรรทัดที่สองเป็นความต่อเนื่องจากบรรทัดแรก บรรทัดสุดท้ายเป็นความเคลื่อนไหวส่งท้ายที่ย้อนกลับไปยังจุดเริ่มต้นของบทกวี ตรงปะมีความสามารถที่โดดเด่นในการประพันธ์บทกวีแนวนี้มาก แนวทางใหม่ๆ ที่ท่านประพันธ์ขึ้นมักจะทำให้ผู้ฟังพิศวง ในขณะที่สัมผัสก็ยังคงความถูกต้อง

การวาดภาพและการเขียนอักษรศิลป์

เชอเกียม ตรงปะ สนใจการวาดภาพมาตั้งแต่ยังเป็นเด็กเมื่อถึงวัยหนุ่มท่านเคยไปที่วัดกรรมะซึ่งเป็นวัดที่มีความสำคัญเป็นอันดับสามของนิกายกรรมะกาคิว บริเวณรอบๆ วัดเรียกว่ากรรมะเกรุ เป็นถิ่นที่มีชื่อเสียงในเรื่องศิลปะ ศิลปินของวัดนี้ได้รับเชิญไปรับเกียรติบัตรจากทั่วทิเบต รสนิยมทางศิลปะของตรงปะบรรลุวุฒิภาวะอย่างรวดเร็ว จนสามารถแยกได้ระหว่างศิลปะตามสายประเพณีกับงานที่ออกมาจากมิติแห่งความคิดดีลึกลับโดยแท้ ยามเมื่อท่านจะเขียนอักษรศิลป์หรือวาดภาพนั้น บรรยากาศรอบๆ ตัวท่านจะสงบนิ่งลึกซึ้ง การเคลื่อนไหวที่เชื่องช้าแต่แม่นยำของท่านก่อให้เกิดความรู้สึกถึงพื้นที่ว่างอันกว้างใหญ่สำหรับผู้ที่อยู่ตรงนั้น แขนที่เคลื่อนไปบนแผ่นกระดาษท่วมท้นไปด้วยผัสสะที่ว่องไว อักษรศิลป์ในยุคแรกๆ ของตรงปะเต็มไปด้วยความประณีต ท่านพยายามเน้นรูปร่างของตัวอักษรเป็นพิเศษ ต่อมางานของท่านมีความเป็นอิสระมากขึ้นเมื่อเทียบกับแบบแผนโบราณนอกจากนั้น ตรงปะยังเพิ่มความเข้มข้นให้กับงานศิลปะแบบทิเบตด้วยเทคนิคของญี่ปุ่นที่ท่านได้เรียนมาจากอาจารย์ โรชิ กับอิดะ โรชิ ด้วยเหตุนี้ท่านจึงเป็นผู้ที่ผสมผสานศิลปะตะวันออกของทั้งสองประเทศเข้าด้วยกัน อักษรศิลป์ของทิเบตจะใช้ปากกาไม้ไผ่ทำให้ตัวอักษรมีเหลี่ยมคม และเส้นที่ลากขึ้นกับลากลงมีมุมที่ชัดเจน ตรงข้ามกันผู้ที่ใช้ก้านของญี่ปุ่นกับจีนซึ่งสร้างเส้นฉวัดเฉวี่ยงโค้งมนแปรเปลี่ยน ตรงปะพยายามจะเขียนอักษรศิลป์เป็นภาษาอังกฤษด้วยลักษณะต่างๆ ไปในการสร้างงานของตรงปะ ตามแบบแผนแล้ว การลงเส้นแรกหรือเส้นที่สองของรินโปเจจะมีความนุ่มนวล ประณีตทำให้เกิดความรู้สึกตื่นตัวและเที่ยงตรงครั้นแล้วก็จะขึ้นถึงจุดสุดยอดตอนตัวสุดท้าย

รวดเร็ว เชอเกียม ตรุงปะไม่เคยเก็บงานไว้ เมื่อเขียนเสร็จท่านก็จะให้คนอื่นไป ท่านเห็นว่าศิลปะที่ทำการพาณิชย์มันสร้างความเสื่อมแก่ทั้งศิลปินและคนในสังคม ท่านเขียนอักษรศิลป์เฉพาะในโอกาสพิเศษ เช่น งานเปิดศูนย์ปฏิบัติธรรม หรือในวันเกิดของลูกศิษย์

อิเคบานะ

ในด้านของการสอนอิเคบานะคือ วิธีดอกไม้, วิธีธรรมะ สำหรับสไตล์การจัดดอกไม้ญี่ปุ่นโบราณขนานแท้ มีมาตั้งแต่ก่อนพุทธพุทธเข้ามา คนญี่ปุ่นจะจัดกิ่งสนธรรมชาติถวายเทพในลัทธิชินโต กิ่งสนเป็นต้นไม้ชนิดเดียวที่เขียวสดตลอดปี ในฤดูที่ต้นไม้ชนิดอื่นใบไม้ร่วงหมดต้น มีเพียงต้นสนเท่านั้นที่สง่างาม ภายหลังญี่ปุ่นรับพุทธศาสนาเข้ามา และติดต่อกับจีน จึงเริ่มจัดดอกไม้ถวายพระ เมื่อผสมผสานเข้ากับสไตล์การจัดดอกไม้แบบญี่ปุ่นโบราณ จึงได้สืบทอดมาถึงปัจจุบัน การจัดดอกไม้แบบญี่ปุ่นมีความแนบแน่นกับปรัชญาและศาสนา โดยเฉพาะตามแบบอย่างเซน ที่ให้ความสำคัญกับความ ‘ว่าง’ ของจิตใจ ซามูไรนำการจัดดอกไม้มาใช้ประโยชน์ผ่านกระบวนการฝึกจิตให้ว่าง โดยไม่ได้คำนึงถึงเรื่องศาสนา

เชอเกียม ตรุงปะ ศึกษาอิเคบานะกับสเตลลา โค ที่ประเทศอังกฤษ เธอเป็นครูชาวอังกฤษที่เก่งที่สุดแห่งสำนักโซเกตสึซึ่งเป็นสำนักจัดดอกไม้แบบญี่ปุ่น ครูคนนี้ทำให้ตรุงปะทั้งทั้งและตื่นตะลึงกับมิติใหม่ของการเข้าสัมพันธ์กับความจริงที่เราสามารถแสดงออกมาด้วยการจัดดอกไม้ แนวคิดทั้งหมดก็เหมือนกับคำสอนในพุทธศาสนานั่นเอง ตรุงปะชื่นชมงานศิลปะแนวนี้เนื่องจากมันทำให้ท่านสามารถแสดงภาวะของปัจจุบันขณะ และเป็นการแบ่งปันญาณทัศนะให้กับผู้คนรอบข้าง เพราะท่านชื่นชอบที่จะทำงานกับผู้คน ปรัชญาการจัดดอกไม้แบบนี้มีมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่หก ถือเป็นการถวายสักการะแด่พระพุทธเจ้า การจัดดอกไม้แบบโบราณนี้ต่อมาจึงพัฒนามาเป็นการปฏิบัติจิตภาวนา อิเคบานะได้รับการยอมรับให้เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่น้อมนำจิตไปสู่ความสงบและชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ ด้วยเหตุนี้มันจึงเป็นศาสตร์ที่ซามูไรต้องฝึกฝนเพื่อที่จะควบคุมจิตให้เป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ ปราศจากความลังเลและความกลัว ภาวะจิตขณะตั้งมั่นอยู่กับการจัดดอกไม้เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ตรุงปะอธิบายว่าขณะที่เรากระทำอยู่นั้นสำคัญกว่าผลสำเร็จในขั้นสุดท้าย ซึ่งความคิดนี้ตรงข้ามกับผู้กับผู้คนปัจจุบัน ซึ่งหลงทางไปกับการใช้เทคนิคยิ่งกว่าจะการใช้การฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเอง ดังนั้นเชอเกียม ตรุงปะได้ให้ความสำคัญเรื่องการฝึกสมาธิในเรื่องการจัดดอกไม้แบบอิเคบานะที่ท่านได้เรียนมาจากอังกฤษเพื่อที่จะได้ถ่ายทอดวิชานี้ให้กับศิษย์ก็เพื่อให้ศิษย์ได้สัมผัสกับความว่างของจิตจากประสบการณ์ตรงในการจัดดอกไม้แบบอิเคบานะ

๔.๕ เป้าหมายของการสอนพุทธธรรมแบบสมัยใหม่

ในสถานการณ์ปัจจุบันโลกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยทั้งค่านิยม ความคิด ความเห็นเกี่ยวกับพุทธศาสนา หรือสถาบันทางพุทธศาสนา ที่เป็นอยู่อย่างในปัจจุบันในด้าน การศึกษา ขบวนการของชาวพุทธทั่วโลกที่กำลังเคลื่อนไหว ดำเนินการเพื่อเป้าหมายอย่างใดอย่าง หนึ่ง ติดตามเหตุการณ์ต่างๆของโลก เช่น กระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆตาม หลักวิชาการ และนำพุทธธรรมไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์นั้นๆ และศึกษาวิเคราะห์ความเห็น และความคิด ของมนุษยชาติที่มีต่อศาสนธรรม และศาสนบุคคลของพระพุทธศาสนาเพื่อปรับแก้ส่วน ที่บกพร่อง

แนวคิดเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย พระพุทธศาสนาก็ต้องมีการปรับตัวเช่นกัน เช่น ในครั้งอดีตที่ผ่านหลักจากการปรินิพพานของพระพุทธเจ้าก็เกิดการสังคายนาถึงสามครั้งที่อินเดียจึง เป็นฐานแนวคิดการปรับเปลี่ยนหลักคำสอนและวิธีการเผยแผ่ศาสนาในสอดคล้องกับยุคสมัย เพื่อให้มี ความทันสมัยนิยม เชอเกียม ตรุงปะอาจดูทันสมัยมาก และวิธีการสอนของท่านก็ดูจะทันสมัย เช่นกัน ท่านทั้งรูปแบบภายนอกที่เป็นสัญลักษณ์ของพระทิเบตอย่างสิ้นเชิง ท่านดื่มวิสกี้ สูบบุหรี่ และ สวมเสื้อผ้าของชาวตะวันตก ท่านเป็นคนตรงไปตรงมา มักจะใช้ถ้อยคำแสลงหู และไม่ยึดติดต่อธรรมเนียมของครูทุกๆไป แต่สิ่งที่ท่านไม่เคยลืมคือสังฆธรรม เพราะเชอเกียม ตรุงปะเป็นอาจารย์ที่รักษา จาริตดั้งเดิมมากที่สุดในการบรรยายคุรุทิเบตทั้งหลายอย่างไม่ต้องสงสัย คำว่าจาริตในที่นี้ต้องเข้าใจให้ ชัดเจนว่าหมายถึง จาริตที่มาจาก หลักธรรมดั้งเดิมมันไม่ใช่การรักษาอดีตเพื่อความเป็นอดีต ดังที่ตรุง ปะอธิบายแบบตลกๆว่า “จาริตไม่ได้หมายถึงการสวมใส่ชุดพิธีกรรมและบรรเลงเพลงทางศาสนา หรือ การร่ายรำทากิห์หมุนวนไปรอบๆ อะไรทำนองนั้น หากว่าจาริตคือ ความมั่นคงสัจธรรมที่สอดคล้องกับคำสอนที่ ได้รับมา และต่อบุรณภาพของเราเอง จากทัศนะนี้ จาริตก็คือการตื่นขึ้นและเปิดเผยออกคือการเปิด กว้างต้อนรับ ทว่าในขณะที่เดียวกันก็ดีขึ้นยืนกรานยิ่ง” ดังนั้น การยึดถือตามจาริตที่แท้จริงจึงเป็นเรื่อง ของจิตที่บริสุทธิ์ไม่ใช่เรื่องของอนุรักษนิยม มันเป็นเรื่องเดียวกับอภิสภาพคือการหวนกลับสู่หลักธรรมซึ่ง อยู่เหนือแบบแผนประเพณีใดในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและแสวงหาจิตวิญญาณที่ แท้จริงหากเราพูดถึง เชอเกียม ตรุงปะสอนธรรมะด้วยวิธีที่ลึกซึ้งและคาดไม่ถึงนั้นเป็นการประยุกต์ พุทธศาสนาให้เข้ากับตะวันตกได้หรือไม่ ข้อเสนอแนะฉาบฉวยเกินไปถ้าเราอยากที่จะเข้าใจให้ถ่องแท้ว่า ท่านพยายามทำอะไร และขอบข่ายของงานที่ท่านทำจริง กว้างแค่ไหน ก็ต้องทำความเข้าใจให้ลึกซึ้ง กว่านั้น ตรุงปะไม่ได้ ประยุกต์ พุทธศาสนาให้เข้ากับสังคมตะวันตกท่านไม่ได้เริ่มต้นด้วยการนำพุทธ ธรรมมานำเสนอในแนวทางใหม่ แต่คิดวิธีสอนแบบใหม่ที่มุ่งตรงถึงหัวใจขององค์ธรรมที่แท้จริง ท่าน มอง การปฏิรูปสู่ยุคใหม่ ว่าเป็นการเปลี่ยนโฉมโลกของเรา ซึ่งก่อให้เกิดวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่แต่ เราจะเข้าใจคำว่า ทันสมัย ในบริบทนี้ได้อย่างไร คงไม่ใช่ในแง่ปกติทั่วไปแน่นอน เชอเกียม ตรุงปะ

มักจะต่อต้านสมัยนิยมด้วยซ้ำ หากมันถูกเข้าใจไปในแง่ของวัตถุนิยมและปัจเจกนิยม ซึ่งโดยเนื้อหาแล้วขัดแย้งกับจารีตของคำสอนเดิม ไม่ว่าจะเป็นข้อธรรมใดๆ ก็ตาม “เราไม่สามารถเปลี่ยนให้อเมริกามานับถือพุทธศาสนาได้ด้วยการเปลี่ยนพุทธศาสนาเพื่อสนองตัณหาของต่อนอเมริกัน เราไม่สามารถทำทุกอย่างให้เป็นสมัยใหม่ได้ เรายังต้องธำรงสัจธรรมแบบโบราณไว้ นั่นคือสิ่งที่สำคัญ” การที่จะเข้าใจความหมายของคำว่าทันสมัยจำเป็นต้องแยกเรื่องของการเวลาออกไป ความทันสมัยไม่ใช่ลักษณะของความเป็นยุคใหม่หรือปัจจุบัน

เชอเกียม ตรุงปะได้กล่าวว่า ต่อไปนี้เราไม่อาจพึ่งแต่พระและสถาบันอย่างเดียว หากเราต้องทำความรู้แจ้งในสัจธรรมด้วยตัวของเราเอง เพราะบัดนี้ชีวิตดำรงอยู่ในห้วงอันมืดดำลึกลับ ในงานของตรุงปะนั้น ไม่ได้ถือว่าพุทธศาสนาเป็นเพียงสัจธรรมที่ตั้งอยู่บนหิ้งบูชาให้เรากราบไหว้และเชื่อถือตาม ทว่าเป็นสิ่งที่สดใหม่อยู่ตลอดเวลาสำหรับตรุงปะ พุทธศาสนาไม่ได้หยั่งรากลงไปในโลกตะวันตกเพื่อมาแทนที่คริสต์ศาสนา ซึ่งในปัจจุบันไม่อาจหยุดยั้งโลกที่ไร้ศีลธรรมนี้ได้ ตรุงปะไม่ได้ต้องการที่จะขจัดสถาบันหรือองค์กรที่ไม่ชัดเจนออกไป ซึ่งถือว่าเป็นปกติวิสัยในยุคนี้ ตรงกันข้าม ท่านกลับใช้ประโยชน์จากความปั่นป่วนสับสนนี้ โดยมองว่ามันเป็นหนทางที่ช่วยให้เราเข้าใจธรรมะ ในแง่นี้ ตรุงปะสามารถบรรสานคุณลักษณะสองอย่างที่ได้รับจากอาจารย์ประการแรก ท่านจัมกอน คองตรูลแห่งเซเชนเคยสอนท่านว่าอริยมรรคไม่ได้มุ่งไปสู่การเป็นปราชญ์ผู้รอบรู้ แต่กลับจะต้องเป็นในสิ่งที่ตัวเองเป็น นี่คือนหนทางเดียวที่จะขึ้นอยู่เหนืออาการหน้าไหว้หลังหลอกได้ ประการที่สอง ท่านเคนโป กังซาร์สอนท่านว่า วาระที่เราเป็นทุกข์ หนึ่งเดียวที่เราอาจพึ่งพาได้คืออาศัยประสบการณ์ของเราเองเป็นประตูลู่ไปสู่ครุภายในตนการหวนกลับมาสู่ประสบการณ์ภายในตนไม่ใช่การกลับไปสู่รหัสลับลึกลับอันชวนฝัน ตรงกันข้ามโดยการผสมผสานเข้ากับปัจจุบันขณะ นี่แหละคือช่องทางที่ทำให้เราได้ค้นพบแก่นแท้สายธรรมของตน

ดังนั้นเชอเกียม ตรุงปะต่างจากครูผู้ชี้นำทางจิตวิญญาณคนอื่นๆ ตรงที่ท่านให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่ในแก่นแท้ของความปั่นป่วนสับสนว่า “ปฏิบัติธรรมให้มากขึ้น และระลึกภาวะของการไร้รากฐานรองรับต่อไป แต่ด้วยจิตที่ไม่ฟุ้งซ่าน...รากฐานที่สั่นคลอนคือสิ่งที่คุณต้องเฝ้าจับตาดูคือธรรมชาติของพื้นที่ว่าง เป็นการเปิดออกต่อสิ่งไม่รู้ซึ่งมอบทั้งความชุ่มชื้นและตื่นกลัวให้แก่เรา เมื่อสิ่งต่างๆ ดูไม่มีความแน่นอน เราก็มักจะคิดมากและสับสน ดันรนพยายามจะถมช่องว่างนั้นให้เต็ม เมื่อเริ่มปฏิบัติภาวนาใหม่ๆ ตรุงปะจะให้ศิษย์ใช้ประโยชน์จากช่องว่างนี้ โดยใช้ความว่างทำลายอาการยึดติดในความเป็นตัวตนหลักธรรมคำสอนและอุปายของเชอเกียม ตรุงปะไม่เพียงแต่ปราดเปรื่องล้ำเลิศเท่านั้น หากยังสามารถตอบสนองต่อวิกฤตศรัทธาที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในโลกตะวันตกได้อย่างชัดเจนอีกด้วย การใช้รูปแบบเดิมในอดีตเป็นมรรควิธีเข้าถึงธรรมะนั้นใช้ไม่ได้อีกต่อไป ตรุงปะเสนอแนวทางใหม่ให้ผู้คนได้กลับมาค้นพบความเชื่อมโยงที่แท้จริงระหว่างศาสนากับอิสราภาพอีกครั้ง สิ่งที่ท่านทำนั้นไปไกลเกินขอบเขตของพุทธศาสนา การอธิบายของท่านเปิดเผยและตีแผ่ข้อธรรมทั้งปวงซึ่งแสดงถึง

ความเป็นขอบเขตของพุทธศาสนา การอธิบายของท่านเปิดเผยและตีแผ่ข้อธรรมทั้งปวงซึ่งแสดงถึงความเป็นเนื้อเดียวของตัวท่านกับสังฆธรรมนั้นเสมอมา นั่นคือแง่มุมที่แสดงถึงความทันสมัยอย่างลึกซึ้งในงานของท่าน ทำให้คำพูดของท่านมีความเป็นเฉพาะตัวไม่เหมือนใครตรงปะไม่เพียงแต่นำสิ่งที่ท่านเคยศึกษาเล่าเรียนทิเบตมาใช้เท่านั้นท่านยังนำธรรมะมาปรับประยุกต์ใช้โดยวางตนในจุดที่สามารถมองสายธรรมของตนอย่างวิพากษ์วิจารณ์ได้ ในฐานะของนักวิจารณ์ ท่านพยายามที่จะแยกแยะสาระสำคัญออกจากสิ่งอันไร้แก่นสาร การแยกแยะดังกล่าวสามารถกระทำได้ภายใต้แสงสว่างของการเพ่งพินิจอย่างจดจ่อตนเอง และต่อวิถีทางที่ท่านเดินเนื่องจากเชอเกียม ตรุงปะเข้าถึงหลักธรรมของทุกศาสนา ท่านจึงเป็นธรรมาจารย์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งหลวงในประวัติศาสตร์ ในแง่ที่ผลงานของท่านเป็นการปฏิรูปตีความพุทธธรรม ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าท่านนำเสนอสิ่งใหม่และแตกต่างจากจารีตเดิม แต่เนื่องด้วยคำสอนของท่านเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับหลักธรรมอันเป็นต้นกำเนิดของพุทธศาสนา การวางรากฐานที่อิงหลักพุทธธรรมแต่แรกเริ่มนี้ต้องอาศัยการปฏิรูปอย่างแท้จริงแต่สิ่งที่ เชอเกียม ตรุงปะทำนั้นมีความโดดเด่นที่แตกต่างจากครูท่านอื่นตรงที่ท่านกล้าที่จะออกจากวัฒนธรรมแบบจารีตนิยมโดยไม่แยแสกับคำวิจารณ์ต่างๆของผู้คนทั้งนี้เชอเกียม ตรุงปะอาจได้แนวคิดจากท่านคุรุมาปะเรื่องการเผยแผ่พุทธธรรมแบบใช้ชีวิตแบบฆราวาสเพราะท่านมาปะเป็นนักบุญแห่งพุทธศาสนาสายทิเบต ท่านเป็นปราชญ์เป็นผู้ปฏิบัติธรรมและในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ใช้ชีวิตได้อย่างแยบยลเพราะท่านยังเป็นทั้งชาวนาและผู้ครองเรือน ในสมัยนี้ดูเหมือนว่าเราจะใคร่อย่างท่านไม่ได้อีกแล้ว ที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์ ชาวทิเบต ชาวจีน และชาวญี่ปุ่นต่างก็เป็นทั้งนักแปลธรรมและผู้ปฏิบัติธรรมไปพร้อมๆ กัน ทั้งสิ้นทั้งนี้เป็นเพราะในวัฒนธรรมของชาติเหล่านี้ มีความเชื่อที่ว่าหากใครไม่ปฏิบัติธรรมก็ย่อมไม่อาจแปลธรรมได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการแปลและการปฏิบัติจึงต้องดำเนินควบคู่กันไปโดยไม่โน้มเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง และทั้งนี้จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า หากผู้แปลมีประสบการณ์ทางธรรมและสามารถเข้าใจตรรกะและคำสอนพื้นฐาน ก็ย่อมแปลธรรมได้อย่างถูกต้องแม่นยำกว่าและมีความซาบซึ้งในธรรมนั้น

เชอเกียม ตรุงปะยังได้รับฉายาว่าเป็นคุรุแห่งปรีชาญาณบ้า ซึ่งความคิดเรื่องปรีชาญาณบ้า ดังที่ปรากฏในพฤติกรรมอันแปลกประหลาด โยคีบ้า และหนึ่งในจำนวนนั้นคือนักพรตผู้มีชื่อเสียง ชื่อ ดรูกปะ กุนเล็ก หรือโยคีบ้าแห่งภูฐานผู้เปลี่ยนชาวภูฐานให้หันมานับถือพระพุทธศาสนา และเป็นที่เลื่องลือในเรื่องที่ท่านชอบผู้หญิงกับเบียร์ ในอินเดียเรื่องทำนองนี้จะเห็นได้จากบรรดาต้นตราจารย์องค์สำคัญ ที่เรียกกันว่ามหาสิทธิลักษณะพฤติกรรมที่คล้ายกันนี้มักมีในหมู่่นักพรตชาวจีนและญี่ปุ่นเช่นกัน กล่าวโดยสรุปได้ว่าในหัวข้อนี้ได้กล่าวถึงเรื่องเป้าหมายของการสอนพุทธธรรมแบบสมัยใหม่เพื่อให้ประยุกต์เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมใหม่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างสูงสุด

๔.๖ สรุป

หลักพุทธธรรมคำสอนที่สำคัญทั้งหมดของเชอเกียม ตรุงปะ rinโปเซที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีพื้นฐานและหลักคำสอนทั้งหมดมาจากพระพุทธรศาสนาทั้งของเถรวาท มหายาน และวัชรยานแต่เชอเกียม ตรุงปะได้เน้นหนักที่ฝ่ายวัชรยานของนิกายญิงมาและคาคิว เป็นหลักเช่น มีการผสมคำสอนเรื่องมหายานุทธาซึ่งเป็นส่วนของนิกายคาคิว เข้ากับการปฏิบัติซ็อกเซนอันเป็นสภาวะความว่างของนิกายญิงมา เป็นต้น ยิ่งกว่านั้น เชอเกียม ตรุงปะ ยังเน้นความสำคัญกับการดำเนินข้อวัตรปฏิบัติของสงฆ์ที่ถือตามพระวินัย ควบคู่ไปกับสายปฏิบัติธรรมที่ลึกลับเพื่อการรู้แจ้งอย่างฉับพลันของเหล่าสัทธาโยคีอีกด้วย นอกจากนี้ท่านยังเข้าถึงหลักธรรมของศาสนาอื่นๆอีกด้วย เช่น ยิว คริสต์ ฮินดู หรือเซนแบบญี่ปุ่นจึงทำให้หลักธรรมของท่านนั้นไม่มีความขัดแย้งกับศาสนาอื่นเลยและยังรวมถึงท่านยังมีบทบาทปฏิสัมพันธ์กับบรรดาเหล่าศิลปิน กวี จิตรกรและนักดนตรี ดังจะเห็นได้ว่าหลักพุทธธรรมของท่านจึงมีลักษณะผสมผสานของคำสอนต่างๆ แต่ก็ยึดมั่นอยู่ในรากฐานของพุทธศาสนาอย่างแนบแน่นท่านพูดจากใจว่า “ผมจะทำทุกวิถีทางอย่างสุดความสามารถ เพื่อที่จะถ่ายทอดพุทธธรรมให้พวกท่านได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ว่าธรรมะทุกข้อที่ผมให้ไปนั้น คือสิ่งที่ท่านต้องนำไปปฏิบัติเป็นประสบการณ์ของตนเอง นั่นคือ สามารถที่จะนำไปใช้กับสิ่งที่ท่านได้ประสบอย่างแท้จริง”

จุดเด่นอีกประการในคำสอนของเชอเกียมตรุงปะคือเน้นความเข้มข้นของเรื่องที่สอนท่านจะสับอัดตาของเราให้แหลกเป็นชิ้นๆเพื่อปลดปล่อยจิตใจอันเปลา่เปลือยของเราสำหรับท่านแล้วการสอนหมายถึงการปลดปล่อยจิตของศิษย์ให้เป็นอิสระและท่านก็ไม่ลังเลที่จะเสี่ยงทำด้วยความมุ่งมั่นในผลสำเร็จดังนั้น พุทธธรรมของท่าน คือ ธรรมะไม่ได้เป็นเรื่องของสถานะ ไม่ได้เกี่ยวกับว่าต้องผ่านการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด หรือจิตสงบเย็นขนาดไหนและมันไม่ได้เกี่ยวกับการเป็นส่วนหนึ่งของสังฆะที่ทำให้รู้สึกปลอดภัย แต่มันเกี่ยวข้องกับ ความเปลือยเปล่าและเต็มใจในชีวิตของเราร่างกายของท่านจึงมีเอกลักษณ์ตรงที่ท่านเน้นวิถีทางธรรมในแบบของฆราวาสมากกว่ารูปแบบทางศาสนาจึงทำให้ท่านได้มีอิสระในการเผยแผ่คำสอนมากขึ้น